thans, in onzen zondigen toestand, in den gewonen mensch nog aanwezig zijn, maar veeleer met *alle mogelijkheden* van kennis en wetenschap, gelijk die in al zulke abnormale verschijnselen zich, als nog steeds inklevend in onze menschelijke natuur, nu en dan vertoonen.

„Die 't zaad draagt, dat men zaaien zal."

Die het zaad draagt, dat men zaaien zal, gaat al gaande en weenende; maar voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schooven.
Psalm 126 : 6.

Teekenend en schilderachtig is het beeld.

Er dreigt hongersnood. Het koren loopt ten einde. Nog slechts een kleinen voorraad heeft de boer in zijn huis. Steeds schraler wordt aan ieder huisgenoot zijn dagelijksche bete toegesneden. Maar de tijd dringt, het land ligt met zijn opgeploegde voren klaar om het zaadkoren te ontvangen. En nu moet, om dit land te bezaaien, van den kleinen voorraad die nog overbleef, een groote zak vol naar den akker worden uitgedragen om den oogst niet te verspelen voor het eind van 't jaar. Dit gaat hem aan zijn hart. Hij zou dien zak graan om wat liefs voor zijn kinderen houden, want ze zijn hongerig. Maar 't kan niet, 't mag niet. Anders is straks alles verloren. En nu gaat hij uit zijn huis naar zijn akker, en draagt 't zaadkoren op zijn rug. Hij draagt het zaad dat hij zaaien zal. Maar hij doet het onder een pijnlijke gewaarwording, een traan komt in zijn oog, en zoo gaat hij al weenende, tot hij op den akker komt, en nu strooit hij zelf 't kostbare zaad in de voren, en komt straks met den leegen zak thuis. Schijnbaar verlies, maar neen, toch wezenlijke winste. Als toch straks de ure van den oogst komt, zal hij niet meer den zak zaad, maar nu de goudgele schooven dragen, schoof na schoof, om straks een weelde van graan in zijn schuur op te bergen. En gelijk het nu een dragen van 't zaad met een traan in 't oog was, zoo zal 't dan een dragen van de volle schooven met blijdschap wezen, een binnenhalen met gejuich van wat uit 't zaadkoren gewonnen werd.

Dit nu teekent de Psalmist in deze woorden:

o, Heer, wend onze gevangenis gelijk een watersiroom in het zuiden.

Immers dit is uw belofte:

Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien.

Israel heeft in de ballingschap met tranen gezaaid, laat 't dan nu ook met gejuich wederkeeren.

Die het zaad draagt, dat hij zaaien zal, gaat, al gaande en weenende.

Maar laat 't nu ook aan uw Israel vervuld worden:

Voorzeker, hij zal met gejuich wederkomen, dragende zijn schooven.

Het beeld doelt alzoo op alle opoffering, op alle druk en leed, dat ge gewillig op u neemt, op elke daad van zelfbeproeving en zelfbeheersching uwerzijds, die straks door hooge winste in van God geschonken zegen achtervolgd wordt.

Reeds met het kind begint het. Als het naar school moet, vindt het dit de twee, drie eerste dagen om 't nieuwtje wel aardig, en ook omdat er een promotie in ligt. Hij gaat nu school! Maar spoedig slaat die liefde om. Thuis blijven spelen was veel prettiger. En toch, al gaat 't met weerzin, de tijd *moet* aan 't spel onttrokken, en op school gesleten worden. Dat gaat soms met zuchten en klagen. Maar de uitkomst kroont 't gedragen leed. Als straks de school is afgeloopen, blijkt 't juist de school te zijn, die hem den toegang tot het leven ontsloot.

En zoo gaat 't heel 't leven door. De stille huismoeder voelt sterk haar lust, om haar tijd en haar geest te geven aan hoogere studie, en zich geestelijk rijk te maken. Dat mazen en stoppen, dat trekken aan het wiegetouw en voor haar lievelingen zorgen, houdt haar van alles af. En toch, die toewijding moet. Ze moet in dit schijnbaar nietige van de kinderkamer zich verliezen. En juist daarvan oogst ze straks de heerlijkste vrucht, als ze in haar opgegroeid kroost den zegen van God op haar zorg en opvoeding mag ontvangen, en op het moeitevolle zaaien een zoo heerlijke oogst volgen mag.

Zóo is het met den geleerde, die niets liever zou doen dan al zijn beschikbaren tijd aan zijn wetenschappelijke studiën wijden, maar bij moet leven ook, en zijn gezin komt voor zijn rekening. Daarom moet hij zijn kostbaren tijd verliezen in veel onnoozel lesgeven. Uren waar hij zelf niets aan heeft, niets bij wint, die voor hem geheel verloren schijnen. Maar 't *moet*, 't kan niet anders, en als straks de middelen inkomen, waardoor zijn gezin kan opbloeien, is het de vreugde van zijn hart, dat dure plichtsvervulling hem in staat stelde aldus de zijnen te zien genieten. Tijd aan zijn studie verloren, maar voor hem persoonlijk een zedelijke winst, en een levenswinst voor heel zijn huis.

En zoo gaat 't heel 't leven door. Niet zin en lust mogen ons leven beheerschen. Veeleer moeten zin en lust verzaakt, moet 't leed geleden, het kruis gedragen worden. De oogst komt straks, maar eerst moet er gezaaid worden, en dit zaaien kost inspanning, kost zelfverloochening, kost bereidwilligheid om 't kruis te dragen. Schier nooit anders is ons werkelijk zaaien, dan tot dien bangen prijs. En zoo gaat 't door, lange dagen, al zuchtende en klagende, gedurig teleurstelling betreurend, door tegenspoed gekrenkt, dat een traan ons oog ontrolt. Maar wat gezaaid is, schiet straks uit, het schoot op, het zet zijn vrucht, en zal die vrucht eens dragen. En dan wordt de zucht verwisseld in blijdschap, de traan in gejuich. Het is niet om niet geleden, maar bracht rijke winste. Winste voor anderen, winste voor ons zelven. En het eind is, dat onze God, Die 't alzoo toebeschikte, wordt geloofd en gedankt.

Zelfs heel 't leven van uw Heiland spreekt in dit teekenend beeld. Ook hij heeft op aarde drie-en dertig jaren lang gezaaid, maar onder wat se finperking en zelfbeheersching, onder wat voortgaand, steeds klimmend leed, tot in Gethsemané hem 't bloed uitzweette. Hoeveel heerlijker zou 't voor uw Heiland geweest zijn, die meer dan dertig jaren niet op aarde, maar in den hemel waar hij was, te hebben doorleefd, onder Gods heilige engelen, in plaats van onder de zondige kinderen der menschen. Wat verspilling van tijd en kracht en geest was het voor uw Jezus niet, hier op aarde, in de bekrompenheid van ons menschelijk leven, deze lange jaren te moeten toebrengen. Hoe spreekt niet uit die gedurige behoefte van uw Heiland om zich af te sonderen, en zijn Vader in het gebed te zoeken, een lijden zijner ziel, een zuchten van zijn diepgevoelig hart.

Maar het mocht niet anders. Er moest gezaaid worden. De akker van Israel was opgeploegd. De voren lagen open. Alles wachtte op het oogenblik, dat 't zaad des Evangelies zou worden uitgestrooid. En Jezus vraagt niet naar levensgenot, hij taalt niet naar wat hem zelf bevredigen zou, hij geeft zich, geeft zich geheel en al, hij lijdt en draagt, tot hij eindelijk Golgotha beklimt. Maar na dit zaaien in zuchten en geween, komt ook voor hem de heerlijke oogst, die door hem wordt binnengedragen. „Daarom, zoo betuigt de apostel, heeft God hem ook uitermate verhoogd", en toen wachtten de juichende engelen hem op en ging hij in in zijn glorie.

Ja, zoozeer was dit zaaien in geween, om straks in gejuich te maaien, voor Jezus de levensregel hem door zijn Vader gesteld, en door hem zelf willig aanvaard, dat hij dien regel ook als levenswet voor de zijnen stelt. „Wie achter mij wil komen, die neme dagelijks zijn kruis op en volge mij", straks gevolgd door het zielsinnig gebed: „Vader, dat zij die Gij mij gegeven hebt, zijn mogen, waar ik ben, en in mijn heerlijheid deelen"!

Zaaien met smarte, om straks in de weelde van 't hart te oogsten, het werd de Grondwet van het Koninkrijk der hemelen.

Die Grondwet nu brengt met zich, dat te beklagen is, niet wie hier op aarde te worstelen, te strijden en te lijden heeft, maar veeleer het gelukskind, het zondagskind, dat van geen lijden of geen tegenspoed weet.

Wie zich geeft en lijdt, die *zaait*, wie in weelde en voorspoed zijn leven laat gedijen, haalt, als straks de groote dag des oogstes komt, geen schoof van zijn akker thuis. Er is niets op zijn akker gezaaid, niets ontkiemd, het is altemaal braak blijven liggen, en na een leven zonder teleurstelling, is één groote en bittere teleurstelling voor hem 't eind van zijn leven hier op aarde.

Wie zoo leeft, *zaait niet*. Hij leeft voor zich zelf om te leven; maar hij geeft zich niet, er gaat geen kracht van hem uit.

Leeft ge daarentegen dieper, inniger, niet voor uzelven, maar voor uw broeder, voor uw naaste, dan komt de moeite van zelf, dan neemt de spanning van het leven toe, dan worden steeds grooter offers van u gevergd. Dan wenkt 't kruis eerst van verre, komt dan u nader en nader, tot het eindelijk vlak voor u ligt, en ge 't zelf nebt op te nemen, en uw Heiland achterna te dragen.

Wie thuis blijft en al zijn zaadkoren zelf opteert, zaait *niet*, heeft, omdat hij niet zaaide, geen oogst te wachten, en zal nimmer zijn schooven met gejuich in de eeuwige schuren binnendragen.

Maar dan ook, hoe meer ge ten offer brengt, hoe minder ge uw geestkracht voor uzelf gebruikt, hoe rijker uw zaaisel zijn zal, des te heerlijker zal eens de oogst zijn, waarover ge u als vrucht van uw strijden en lijden zult mogen verblijden.

Alzoo Jezus achterna.

Hij deed niet anders dan zaaien, en zijns is daardoor de hoogste heerlijkheid geworden. En dan zal 't ook met u wel zijn: Toen ge het zaad droegt, dat ge zaaien zoudt, deedt ge dit al gaande en weenende; maar eens komt dan ook voor u de ure van blijdschap, als ge met gejuich uw volle schooven in de eeuwige tabernakelen genieten zult.

Bericht.

De artikelen-reeks: PRO REGE loopt met dit jaar ten einde. Op veler verlangen zal ook deze reeks in boekformaat verschijnen.

De gezamenlijke artikelen zullen drie boekdeelen vormen, elk van ongeveer 500 blz., die in den handel zullen worden gebracht tegen den prijs van /15.

Voor de abonnenten op DE HERAUT echter staat de gelegenheid open, om er op in te teekenen VOOR DEN HALVEN PRIJS van /7.50, mits bij vooruitbetaling. De betaling zal kunnen geschieden in zes termijnen, telkens /1.25. Elke abonnent heeft het recht niet alleen voor zichzelf, maar ook voor ten hoogste TWEE medelezers, onder opgave van hunne namen, een ex. te bestellen, en verbindt zich dan voor het geheele werk. Voor zooveel exemplaren als waarop een abonnent op deze wijze heeft ingeteekend, zendt hij vóór het einde van elk der zes kwartalen evenzooveel malen /1.25 aan de Administratie van DE HERAUT, Warmoesstraat 96, Amsterdam.

De eerste betaling geschiedt aan het eind van het 3e kwartaal 1910 (30 September), de tweede betaling aan het eind van het 4e kwartaal 1910 (31 December) enz.

Telkens na afloop van twee kwartalen verschijnt een deel van dit premiewerk, dat franco aan de inteekenaren, die dan voor dat deel per ex. 2 maal /1.25 hebben gestort, wordt toegezonden. Alleen aan inteekenaren in Ned.-Indië of in het Buitenland wordt per deel /0.50 voor de francatuur in rekening gebracht. Wenscht een inteekenaar meerdere kwartalen tegelijk te voldoen, dan bestaat daartegen geen bezwaar. Ook is de Administratie van DE HERAUT bereid tegen het einde van telkens 2 kwartalen over het voor die kwartalen verschuldigde bedrag (maar dan verhoogd met 6 cents voor dispositiekosten) te beschikken, mits men zijn verlangen daartoe bij de inteekening te kennen geve. Stempelbanden zullen bij het compleet worden van het werk worden verkrijgbaar gesteld tegen billijken prijs. Gebonden exemplaren kunnen aan de abonnenten op DE HERAUT niet worden geleverd.

Het eerste deel zal franco aan de inteekenaren worden toegezonden in Januari 1911, het tweede deel in Juli 1911, en het derde deel in Januari 1912.

De inteekening staat, uitsluitend ten behoeve der abonnenten op DE HERAUT, voor één tot drie exemplaren open van nu af tot 15 Juni 1910, ten einde het aantal te drukken exemplaren te kunnen bepalen. Na sluiting der inteekening zal het werk niet dan in den boekhandel (uitgave J. H. Kok te Kampen) tegen den vollen prijs van /15 verkrijgbaar zijn.

Spoedige inteekening is gewenscht niet alleen voor goede administratie doch ook opdat zich niet herhale, wat voorheen meermalen voorkwam, dat nl. abonné's hun aanvragen voor een onzer premiewerken te laat inzonden en daardoor moesten teleurgesteld worden.

De Administratie van
DE HERAUT.
Amsterdam, Mei 1910.

Amsterdam, 3 Juni 1910.

Prof. Rutgers verzoekt ons het volgende schrijven te plaatsen, aan welk verzoek we gaarne voldoen:

In den laatsten tijd werd mij herhaaldelijk gevraagd, of er van de circulaire in zake de verbetering der predikantstractementen, die volgens opdracht van de laatste Generale Synode voor eenige maanden aan alle onze Gereformeerde kerken is toegezonden, nog exemplaren te verkrijgen waren, om daarmede tot bevordering van dit dringende belang te kunnen werkzaam zijn. Mag ik daarom de redactie van de *Heraut* verzoeken, in haar blad te willen melden, dat er nog exemplaren genoeg zijn om, tegen den bepaalden prijs van 10 cts. per exemplaar, aan een aantal aanvragen te kunnen voldoen. Wie dus aan mijn adres (te Amsterdam, Keizersgracht 192) een postwissel zendt, met bijvoeging van het woord „circulaire", ontvangt dan spoedig zooveel exemplaren als waarop het gezonden bedrag hem recht geeft.

F. L. Rutgers.

Het verblijdt ons uit dit schrijven te merken, dat de vraag naar verbetering der predikantstractementen aan de orde blijft en men daarbij winst wil doen met het ernstig en principieel advies, dat de deputaten door de Generale Synode benoemd, aan de Kerken hebben toegezonden.

Metterdaad heeft dit advies reeds op vele plaatsen goede vruchten afgeworpen, en menige Kerkeraad besloot naar aanleiding van dit advies tot verhooging van het tractement van zijn predikanten over te gaan. Maar, gelijk wel vanzelf spreekt, is daartoe ook de medewerking der gemeenteleden noodig, want de Kerkeraad kan wel tot verhooging besluiten, maar de gelden daarvoor moeten door de gemeenteleden worden bijeengebracht. En daarom is het zoo wenschelijk, dat de Kerkeraden dit advies dan ook in de gemeente verspreiden, opdat ieder gemeentelid wete, wat in deze zijn roeping en plicht is. Mogen de Kerkeraden daarom van de gelegenheid, die hier hun geboden wordt, gebruik maken; er zijn nog exemplaren genoeg van het advies der Synodale deputaten verkrijgbaar, en wanneer de voorraad op is, kan een herdruk volgen. En is er hier of daar wellicht een Kerkeraad, die uit vrees voor tekorten, de verhooging van het tractement niet aandurfde, laat dan een broeder dit advies verspreiden en laten de gemeenteleden, door vrijwillig en eigener beweging hun contributie te verhoogen, aan den Kerkeraad toonen, dat deze vrees ongegrond is.

Want verbetering onzer predikantstractementen moet er komen, of onze Kerken zelve zouden er de dupe van worden. Het geldt hier niet alleen een levensbelang onzer Dienaren des Woords, die reeds al te lang in stilte gezucht en geklaagd hebben, maar evenzeer van onze Kerken zelve. Wordt niet met krachtige hand ingegrepen om aan den bestaanden noodstand een einde te maken, dan zullen de Kerken zelve hiervan de droeve gevolgen ondervinden.

Vooreerst zal het getal dergenen, die zich voor de Bediening des Woords voorbereiden, steeds kleiner worden. Reeds thans is er achteruitgang en staat het getal der vacante kerken in geen verhouding tot dat der candidaten, die zich aanbieden. Was er eenige jaren geleden nog vrees voor een *te veel* aan candidaten, thans klaagt men reeds over een *tekort*. En dat is zeker voor de Kerken in geen enkel opzicht wenschelijk. Niet alleen toch, dat de vacaturen daardoor zeer lang duren, maar de Kerken worden ook beperkt in hare keuze en moeten zich behelpen met jonge mannen soms van zeer geringe gaven. De schuld van dit steeds afnemend getal studenten in de Theologie nu ligt ongetwijfeld mede in de sobere levensexistentie, die de Kerken aan onze predikanten aanbieden. Men kan hier wel hoog geestelijk over redeneeren en zeggen, dat waar een inwendige roeping van Godswege voor het predikambt gevonden wordt, zulk een geroepene alles, zelfs gebrek en armoede, voor den dienst des Heeren moet verdragen, en hierin schuilt zeer zeker ook een element van waarheid, maar men vergete aan de andere zijde niet, dat de keuze voor de toekomstige betrekking in den regel geschiedt op jeugdigen leeftijd, wanneer zulke zedelijke motieven nog minder zwaar wegen, en de ouders op deze beslissing nog grooten invloed uitoefenen. Feit is dan ook, dat, nu, dank zij den omkeer op politiek gebied, de kansen steeds grooter worden, dat een jong man van Christelijke beginselen op ander gebied een veel beter gesalarieerde betrekking vinden kan, de moed en lust om het predikambt te kiezen, al geringer wordt.

En hierbij komt in de tweede plaats, dat, wanneer de Kerken zelve geen afdoende maatregelen nemen om het lot der predikanten te verbeteren, de strooming steeds sterker zal worden om óf bij den Staat hulp te gaan zoeken óf tot een algemeene Kas, gelijk die in Schotland bestaat, de toevlucht te nemen. Nog is de dam sterk genoeg, die deze strooming tegenhoudt, en zoolang onze voormannen, die de Gereformeerde beginselen voor ons kerkelijk leven hebben blootgelegd en het volle vertrouwen onzer Kerken genieten, de leiding in handen hebben, behoeft men wel niet te vreezen voor principieele afbuiging. Maar de historie der Kerk heeft steeds geleerd, dat wanneer de voortrekkers wegvallen, straks een tweede en derde geslacht opstaat, dat, minder principieel belijnd, liever door opportuniteitspolitiek zich leiden laat. Reeds thans doet dit verschijnsel zich voor ook in ons kerkelijk leven; er wordt geklaagd, en niet ten onrechte, dat een jonger geslacht minder principieel is, minder voelt voor de beginselen, minder vaststaat in de handhaving der belijdenis. Daardoor ontstaat het gevaar, dat ook de fijnere zin zal te loor gaan voor de toepassing dier beginselen op het practische leven, en ten slotte onze Kerken geleid zullen worden op een weg, die voor haar geestelijk welzijn niet anders dan schadelijk zou kunnen wezen. Aanvaarding van de Staatssubsidie of de invoering van een Algemeene Kas zou de Kerken afhankelijk maken óf van een macht buiten de Kerk, den Staat, óf van een instituut in de Kerk, de Algemeene Kas, dat door Christus niet verordend is en de zelfstandigheid der plaatselijke Kerken in zeer ernstige mate zou bedreigen. Natuurlijk zouden de gevolgen hiervan niet aanstonds openbaar worden. De Christelijke Gereformeerde Kerk heeft jarenlang geleefd onder het vitieuse reglement van 1869, zonder dat practisch de gevaren van dit reglement zich hebben doen voelen. Maar wanneer er conflicten kwam, hetzij met de Overheid, hetzij in den boezem der Kerken zelve, zou blijken, hoe onze Kerken, door deze „zilveren koorde" te aanvaarden, zich een strop om den hals gehaald hebben. De geschiedenis van 1834 en 1886 is in dat opzicht wel de meest afdoende leerschool geweest. Willen de Kerken zich tegen dit gevaar verzekeren, laten ze dan ook zorgen, dat de tractementen onzer predikanten op behoorlijk peil gebracht worden. De geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak. En wie voortdurend met zijn gezin in kommervolle omstandigheden moet leven, loopt zoo licht gevaar te bezwijken voor de verleiding, wanneer hem, zij het dan ook langs een principieel minder goeden weg, verbetering van tractement wordt voorgespiegeld.

Het agendum van de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk in Amerika, die 15 Juni te Muskegon in Michigan zal vergaderen, werd ons door de vriendelijke zorg van Ds. Beets toegezonden en toont, dat deze Synode een zeer belangrijke worden zal.

Verschillende principieele vraagstukken worden hier aan de orde gesteld, die ook met ons eigen kerkelijk leven in nauw verband staan. De hoofdschotel, die op het agendum dan ook de eerste plaats inneemt, is wel de opleidings-quaestie. Practisch heeft deze quaestie weinig te beteekenen, want de groep onzer Christelijke Gereformeerde broeders is te klein om een Gereformeerde Universiteit op te richten en de opleiding vindt plaats aan het seminarie, dat van de Kerk uitgaat en geheel onder haar controle staat. Ook is er wel sprake van het college, wij zouden zeggen het gymnasium, dat aan dit seminarie verbonden is, aan een Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag over te doen, maar niemand denkt er aan de Kerk het recht te betwisten, voor de theologische opleiding er een eigen kweekschool op na te houden. Toch willen enkele broeders, die hiermede nog niet tevreden zijn, dat de Synode zal uitspreken als *beginsel*, dat de opleiding voor den Dienst des Woords altijd van de Kerk en de Kerk alleen moet uitgaan. We hopen, dat de Synode zich niet op dit gevaarlijke terrein zal laten verlokken, waardoor alleen verdeeldheid in eigen boezem zou kunnen ontstaan.

Niet minder belangrijk is zeker de herziening der Kerkenorde. De Commissie, daarvoor benoemd, ontwierp een Kerkenorde van 200 artikelen, waarvan de korte inhoud wordt opgegeven. Naar het ons voorkomt, wordt hier wel wat veel geregeld en dreigt onze zusterkerk, wordt dit rapport aangenomen, een geduchten reglementenbundel te krijgen. Ook zijn er artikelen, die voor een Gereformeerde Kerkenorde wel wat zonderling klinken; zoo wordt bij de tucht gehandeld in een afzonderlijk artikel over „royeering van lidmaten en doopleden", waarmede feitelijk een geheel nieuwe soort tuchtoefening zou worden ingevoerd, die noch in de Schrift noch in de historie onzer Gereformeerde Kerken eenigen grond vindt.

Het verblijdt ons daarom te meer, dat onze Gereformeerde Kerken ditmaal een afgevaardigde naar de Synode hebben gezonden, nl. Prof. Dr. L. Bouman, die zich reeds naar Amerika heeft begeven, om de Synode bij te wonen. De studiën over het Kerkrecht, die van zijn hand in de *Bazuin* verschenen, geven grond om te vertrouwen, dat hij onzen broeders in Amerika desgevraagd van goeden raad zal kunnen dienen. Moge door deze afvaardiging ook de band, die ons aan onze zusterkerk in Amerika bindt, nog nauwer worden aangehaald.

Een tweetal Dienaren des Woords heeft God de Heere nog in de kracht huns levens van ons genomen, aan wier nagedachtenis we gaarne een woord van hulde brengen.

De een is Ds. J. van Haeringen, in zijn leven predikant van Katendrecht, een bescheiden en eenvoudig man, die zeker zich niet op den voorgrond heeft gesteld, maar die als deputaat voor de Zending met groote toewijding en ijver onze Kerken gediend heeft en wiens heengaan in den kring der zendings-deputaten wel smartelijk zal worden gevoeld.

De ander is Ds. J. Westerhuis, die niet alleen als Dienaar des Woords te Groningen, maar ook als Curator der Theologische School en als afgevaardigde der Groninger Kerken ter Generale Synode, waar hij zelfs meermalen deel uitmaakte van het moderamen, een werkzaam aandeel heeft gehad in ons kerkelijk leven. Vurig voorstander van het beginsel der „eigen inrichting", droeg hij niet weinig bij tot het stichten van den Wachterbond en oefende hij in den kring zijner geestverwanten grooten invloed uit. Maar ook wie met hem verschilde van inzicht, had eerbied voor den ernst van zijn overtuiging en waardeerde in hem de gaven, die God hem schonk. Hij was een man, die onze Kerken lief had en met trouwen ijver ook in zijn ambt den Heere heeft gediend.

Het volgende bericht uit de *N. R. Ct.* moge ook hier een plaats vinden:

De heer W. A. Joubert, van de Paarl, theologisch student te Amsterdam (aan de V. U.) is per kabelgram aangezocht aan het Victoria College te Stellenbosch de opengevallen plaats van Prof. Viljoen te willen innemen.

De heer Joubert is een oprechte Afrikaner, vol liefde voor zijn taal en nationaliteit. Van hem kan verwacht worden, dat hij te Stellenbosch een even grooten invloed ten goede van het Hollandsch zal oefenen als zijn voorganger, want er mag worden aangenomen dat de heer Joubert de eervolle uitnoodiging ter wille van zijn land en volk niet zal afslaan. Aan de ijverige bemoeiingen van den heer Joubert danken wij 't voor een zeer groot deel, dat er thans 35 Afrikaners te Amsterdam studeeren.

Deze vriend der Hollanders is een oprecht bewonderaar der studie van onze Nederlandsche hoogescholen. Hij heeft thans bijna 10 jaren in ons land doorgebracht.

Deze uitnoodiging van een Afrikaner van zoo bekende Afrikaner gevoelens om een professoraat te vervullen, is met de benoeming van Prof. Viljoen tot opvolger van den Jingo superintendent van onderwijs te Bloemfontein, wel het beste antwoord dat de Hollandsche Afrikaners kunnen geven op het geraas der Jingo's in Z.-A. Het wil zeggen: Wij wenschen onze taalrechten met kracht te handhaven.

Ook ons is deze benoeming van den heer Joubert tot hoogleeraar aan het Victoriacollege te Stellenbosch een oorzaak van groote vreugde.

De heer Joubert toch is niet alleen een oprecht Afrikaander en een warm vriend der Hollanders, maar hij is ook een beslist Calvinist, die uit volle overtuiging naar Holland is gekomen, om daar aan de Vrije Universiteit zijne theologische studiën voort te zetten. Zijn voornemen is dan ook, zelfs wanneer hij deze benoeming aanneemt, eerst zijn proefschrift te voltooien en den doctoralen graad in de theologie aan de Vrije Universiteit te verwerven.

Voor de Vrije Universiteit is het zeker een eere, dat een harer leerlingen op zoo jeugdigen leeftijd tot dit gewichtig ambt in zijn vaderland geroepen wordt. Reeds daarom verblijdde ons deze benoeming. Maar niet minder, omdat we hopen mogen, dat, neemt de heer Joubert deze benoeming aan, dit feit van niet geringe beteekenis zal zijn voor den band, die Nederland en Zuid-Afrika verbindt. De heer Joubert toch heeft als student al zijn invloed gebruikt, om de jonge Afrikaanders, die naar Europa kwamen om te studeeren, te bewegen niet naar de Engelsche of Amerikaansche, maar naar de Hollandsche Hoogescholen te gaan. Niet het minst aan zijn ijver en invloed is het te danken, dat het aantal Afrikaansche studenten, dat in ons land studeert, in den laatsten tijd zoo belangrijk is toegenomen. Hij heeft daartoe geen tijd, moeite of kosten ontzien. Die warme voorliefde voor Holland en de Hollandsche studie, die thans reeds zoo uitnemende vruchten afwierp, zal hij zeker ook in de toekomst niet verloochenen, wanneer hij te Stellenbosch de Nederlandsche taal onderwijzen zal. Van harte hopen we dan ook, dat hij deze benoeming zal aanvaarden en dat God de Heere hem voor zijn land en volk tot rijken zegen zal stellen.

Leestafel.

J. Huisinga, Burgemeester der gemeente Axel, Sociale Opstellen. Geïllustreerd. Electrische Drukkerij — J. Bootsma — 's Gravenhage.

Ik heb eens hooren vertellen, dat het Sociale Weekblad op de cantine leestafel van een Nederlandsche gevangenisplaats verboden werd omdat de autoriteiten, alleen afgaande op den titel, van dat „sociale" niets hebben moesten.

Op grond hiervan acht ik het nog niet zoo heel ondenkbaar, dat een of ander mijner lezers zich ten diepste verontwaardigt wanneer hij den, door mij hierboven afgeschreven, titel van het zooeven verschenen boek des heeren Huizinga ziet en kan ik mij denken, dat hij dan geërgerd vraagt: „Waar gaan wij toch naar toe, nu zelfs al een Burgemeester „sociale" opstellen de wereld inzendt?"

Mocht dit geval zich werkelijk voordoen, dan kan ik bedoelden lezer geruststellen door hem de verzekering te geven, dat deze opstellen met het „sociale" zooals hij het bedoelt, niets te maken hebben. Van oprechte propoosten, van tot de-heele-rommel-moet-maar-om opruiende woorden valt in deze opstellen geen aasje te ontdekken. Ieder ordelievend man, — wat een Burgemeester, naar ik grif toegeef, dan ook allereerst wezen moet — had ze, wat dat betreft ook kunnen schrijven, al betwijfel ik ook, of ieder